

Souhrnná teritoriální informace:

Indonésie

Zastupitelský úřad v Jakartě 2. 6. 2021 11:25

Indonésie je souostroví zemí složenou z více než 17 tisíc ostrovů, ležící na rovníku a rozkládající se na obou zemských polokoulích a zahrnující tři časová pásma. Jde o prezidentskou republiku s celostátními volbami každé 4 roky. Prezidentský mandát je možné obhajovat pouze dvakrát. Současný prezident Joko "Jokowi" Widodo začal svůj druhý mandát v roce 2019. Země je čtvrtou nejlidnatější zemí světa, největší ekonomikou regionu JV Asie a ASEAN, a jednou z největších v globálním pohledu (je členem G-20). V posledních letech (před pandemií COVID-19) rostla ekonomika země okolo 5% ročně. Vysoká tempa růstu, modernizace, budování infrastruktury a přechod k vyšší výrobě činí zemi zajímavou pro zahraniční investory a exportéry. Přes jasné tendence k liberalizaci, jsou hlavní omezení nadále spojována s pokračující relativní uzavřeností trhu, protekcionismem, zbytnělou byrokracií a nejasnou a proměnlivou regulatorikou. Vizí vlády je zvýšit konkurenceschopnost domácí výroby, navýšení exportu a posunutí země do první desítky světových ekonomik.

Základní údaje	
Hlavní město	Jakarta
Počet obyvatel	273. mil.
Jazyk	Bahasa Indonesia
Náboženství	muslimové (86,1 %), protestanti (5,7 %), katolíci (3 %), hinduisté (1,8 %), buddhisté (1%)
Státní zřízení	republika
Hlava státu	prezident Joko Widodo
Hlava vlády	prezident stojí v čele vlády
Název měny	indonéska rupie (IDR)
Cestování	
Časový posun	+5/+6 (v době zimního času)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Jaroslav Doleček
Ekonomický úsek	PhDr. Mgr. Jakub Černý
Konzulární úsek	Ing. Mgr. Radomír Karlík
CzechTrade	Mgr. Michal Sontodinomo
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	1 132,0
Hospodářský růst (%)	3,3
Inflace (%)	2,6
Nezaměstnanost (%)	6,7

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu:

Indonéská republika; Republik Indonesia (indonésky); Republic of Indonesia (anglicky)

Složení vlády:

Návazně na výsledky celonárodních voleb (17.4. 2019) a zformování nového parlamentu byla sestavena nová vláda, kterou nadále povede prezident Joko „Jokowi“ Widodo. Jde o jeho druhé (a dle ústavy poslední) prezidentské období.

Hlavou státu a výkonné moci je prezident Joko Widodo,

vice-presidentem je Ma'ruf Amin

Koordinující ministr pro politické, právní a bezpečnostní záležitosti Mahfud MD

Koordinující ministr pro ekonomické záležitosti Airlangga Hartarto

Koordinující ministr pro námořní záležitosti a investice Luhut Pandjaitan

Koordinující ministr pro rozvoj lidských zdrojů a kulturu Muhadiir Effendy

Ministr obrany Prabowo Subianto

Státní tajemník Pratikno

Ministr vnitra Tito Karnavian

Ministryně zahraničních věcí Retno LP Marsudi

Ministr pro náboženské záležitosti Yaquut Cholil Qoumas

Ministr pro právní a lidskoprávní záležitosti Yasonna H. Laoly

Ministryně financí Sri Mulyani Indrawati

Ministr kultury a školství Nadiem Makarim

Ministr zdravotnictví Budi Gunadi Sadikin

Ministr sociálních věcí Tri Rismaharini

Ministr pro lidské zdroje Ida Fauziyah

Ministr průmyslu Agus Gumiwang Kartasasmita

Ministr obchodu Muhammad Lutfi

Ministr energetiky a minerálních zdrojů Arifin Tasrif

Ministr pro veřejné práce a bydlení Basuki Hadimuljono

Ministr dopravy Budi Karya Sumadi
Ministr pro komunikace a informace Johny G. Plate
Ministr zemědělství Syahrul Yasin Limpo
Ministryně životního prostředí a lesnictví Siti Nurbaya
Ministr pro námořní záležitosti a rybolov Sakti Wahyu Trenggono
Minstr pro záležitosti venkova, znevýhodněných oblastí a transmigrace Abdul Halim Iskandar
Ministr pro zemědělské a územní plánování Sofyan Djalil
Ministr pro plánování národního rozvoje Suharso Monoarfa
Ministr pro administrativní a správní reformu Tjahjo Kumolo
Ministr pro malé a střední podniky Teten Masduki
Ministr pro státní podniky Erick Tohir
Ministr turistiky a kreativní ekonomiky Sandiaga Uno
Ministryně pro rovnoprávnost žen a ochranu dětí I Gusti Ayu Bintang Darmawati
Ministr pro výzkum, technologie a vyšší vzdělávání Bambang Brodjonegoro
Ministr mládeže a sportu Zainudin Amali
Ministerstvo investic Bahlil Lahadalia
Šéf prezidentské kanceláře Moeldoko
Vládní tajemník Pramono Anung
Nejvyšší státní zástupce ST Burhanuddin

1.2 Zahraniční politika země

Indonésie usiluje o mnoho-vektorové, vybalancované a nevyhrocené vztahy s ostatními státy. Indonésie je členem regionální skupiny států ASEAN a se zeměmi uskupení jí pojí preferované bližší pouto integračního procesu. Ve vztahu k velmocem je historicky proponentem politiky nezúčastněnosti a obecně usiluje o vybalancované vztahy vůči hlavním globálním hráčům. Ze stejného důvodu má zájem o emancipaci regionu JV Asie z vlivových tlaků mezi velmocemi. Specifickou pozici zastává k určitým menším muslimským etnikům a skupinám (Palestinci, Rohingové, Ujguři) , kde se coby největší muslimská země staví do role ochránce slabších.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: 273 mil. (2021), čtvrtý nejlidnatější stát světa.

Hustota zalidnění: 124 obyv./km² (ostrov Jáva 1000 obyv./km²)

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva 67 % Míra populačního růstu: 1,3 % (2017)

Etnika: Javánci 41,71 % Sundánci 15,41 % Malajci 3,45 % Madurijci 3,37 % Batakové 3,02 % Minankabauové 2,72 % Betawijci 2,51 % Bantenové 2,05 % Banjaresové 1,74 % Balijsi 1,51 % Makassarové 0,99 % Krebonedové: 0,94 %

Nejpočetnější přistěhovalecká etnika: Číňané (5 mil.) Arabové Indové

Náboženství: muslimové (86,1 %) protestanti (5,7 %) katolíci (3 %) hinduisté (1,8 %) buddhisté (1 %)

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

V období před koronavirovou krizí rostla indonéská ekonomika tempem okolo 5%, přičemž vláda země usilovala o další stimulaci růstu pomocí přílivu zahraničních investic. Za tímto účelem usilovala o určitou liberalizaci a zlepšení postavení zahraničních subjektů na místním trhu. Paralelně intenzivně budovala infrastrukturu potřebnou pro další rozvoj domácí ekonomiky a především výroby, respektive za účelem dosažení lokalizace výrobních závodů globálních korporací. Lze konstatovat, že ekonomika země nebyla zasažena krizí COVID-19 tak silně jako tomu bylo v případě řady jiných zemí, nejen, v regionu a po jejím odeznění se tak navrátí k solidním přírůstkům. Rozpočtová zadluženost země je po neblahých zkušenostech z období tzv. asijské krize mandatorně zastropována na 3% HDP. V období COVID-19 byly nicméně tato limity krátkodobě prolomeny za účelem stabilizace nejen ekonomiky, ale zejména na podporu zdravotnictví a sociální programy. Celková zadluženost země se tak pohybuje v relativně mírném pásmu. Inflace je tradičně ostře hlídáným ukazatelem země, jejíž HDP je více než z poloviny tvořené spotřebou domácností. Masy indonéských spotřebitelů, respektive voličů jsou přitom velmi citlivé na cenové výkyvy klíčových komodit (rýže, chilli papričky a benzín). V kontextu COVID-19 je nicméně aktuálně inflace abnormálně nízká. Země se tradičně potýká s nedostatkem devizových rezerv a udržuje řadu opatření uměle bránící odlivu zahraniční měny, primárně USD. Nezaměstnanost není v zemi bez systematické podpory nezaměstnaných primárně až tak senzitivním ukazatelem. Navíc v situaci, kdy významnou část ekonomiky tvoří v určitém smyslu "šedá" zóna drobných služeb zajišťujících příjem poskytovatelům mimo pracovní poměr.

Zemědělství tvoří 14% HDP, průmysl 40% a služby 46%. V oblasti potravinové bezpečnosti vláda zajišťuje zahraniční nákupy strategických komodit, zejména rýže. Domácí průmysl a tovární výroba je dominována státními (velko)podniky na straně jedné a lokalizovanými výrobními závody globálních korporací (např. automotive) na straně druhé. Země usiluje o další rozvoj domácí výroby s vyšší přidanou hodnotou a uplatnění průmyslu 4.0. Indonésie disponuje rozsáhlým přírodním a nerostným bohatstvím. Dominantně jej však nyní vyváží v primárním stavu bez dalšího zpracování. Naopak dováží výrobky a zboží s hodnotou zvýšenou zpracováním. To způsobuje tlak na saldo zahraničního obchodu. Zejména za situace, kdy na ropu bohatá země dováží velké objemy pohonných hmot. Na situaci reagují například vládní programy usilující o posílení kapacity rafinérií a v oblasti kovů o mandatorní budování tavíren jako podmínky pro povolení těžby a vývozu. V opačném směru země brzdí import zvýšeným zdaněním luxusního zboží nebo i dočasně zaváděnými kvótami na některé druhy zboží.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	5,2	5,0	-2,2	3,3	5,4
HDP/obyv. (USD/PPP)	11 856,7	12 583,2	12 455,2	12 970,0	13 760,0
Inflace (%)	3,3	2,8	2,0	2,6	4,2
Nezaměstnanost (%)	5,3	5,2	7,1	6,7	6,3
Export zboží (mld. USD)	180,7	168,5	163,3	187,7	194,6
Import zboží (mld. USD)	181,0	165,0	135,1	154,9	167,4
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-0,2	3,5	28,2	32,8	27,3
Průmyslová produkce (% změna)	4,0	4,0	-6,5	4,0	6,4
Populace (mil.)	262,9	265,3	267,5	269,8	272,0
Konkurenceschopnost	45/140	50/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	3/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Indonésie zůstává poměrně centralizovanou ekonomikou, ve které stát hraje významnou roli nejen jako regulátor, ale i jako přímý aktér prostřednictvím státních podniků (SOE - State Owned Enterprises). Rozpočtové toky a přesuny tak jsou klíčovým zdrojem pro ekonomické aktivity. Zemi se před několika lety podařilo odbourat přímé dotace některých klíčových komodit z důvodu udržení sociální situace chudých vrstev. Toto narovnání tržního prostředí se však částečně přesunulo a skrylo v hospodářských výsledcích státních podniků, skrze které jsou některé komodity nadále regulovány. Indonésie dlouhodobě usiluje o hospodaření s omezeným rozpočtovým schodkem. Jeho výše je přitom limitována na maximálně 3% HDP, a to díky neblahé zkušenosti z asijské krize v roce 1998, která roztočila dluhovou spirálu a dovedla zemi až pod kuratelu světových finančních institucí. Dlouhodobý strop se země rozhodla prolomit až v současné koronavirové krizi. Ta na jedné straně přinesla potřebu zvýšených výdajů za účelem sanace zdravotnictví a posílení sociální stability země. A na straně druhé se projevila přibrzděním ekonomiky a tím i výpadkem státních příjmů. Lze předpokládat dočasnost tohoto výkyvu a nadále s relativně nízkou a udržitelnou zadlužeností země.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-6,8
Veřejný dluh (% HDP)	46,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,5
Daně	
Daň z příjmu PO	22% (zvláštní sazba/sleva 0,5-50%)
Daň z příjmu FO	5%-30% progresivní
DPH	10% (snížená 0%)

Dlouhodobě ostře sledovaným ukazatelem je stav devizových rezerv a země obecně má velký zájem o příliv financí v zahraniční měně. Z uvedeného důvodu existuje řada opatření bránící odchodu plateb v devizách (např. zákaz domácího obchodování v jiné než místní měně apod.). Úzce související problematikou platební bilance je sledování vývoje zahraničního obchodu a cílené snižování jeho salda. Například programy dočasných kvót na dovozy některých položek, anebo cílené identifikace domácích alternativ k dováženým položkám.

2.3 Bankovní systém

Na bankovním trhu fungují státní banky, domácí soukromé banky a pobočky zahraničních bank. V posledním období posiluje zájem o tzv. šaría banky. Čtyři největší státní banky jsou Bank Mandiri, Bank Rakyat Indonesia, Bank Negara Indonesia, a BTPN. Soukromých bank operuje v zemi 122 a dále existuje velké množství (více než 1.500) tzv. venkovských bank (kampeliček). Zároveň platí, že čtyři největší bankovní ústavy drží 45% celého trhu. Mezi soukromými bankami je největší BCA - Bank of Central Asia. Dohled nad finančními institucemi, včetně bank podléhá OJK (Otoritas Jasa Keuangan / Financial Services Authority). Platební styk a zejména zahraniční platební styk podléhá doзору nezávislé centrální banky Bank of Indonesia.

Struktura bankovního sektoru: Státní banky 4; Regionální rozvojové banky 26; Soukromé indonéské banky (forex) 34; Soukromé indonéské banky (non-forex) 32; Banky se zahraniční účastí (joint-ventures) 16; Zahraniční banky 10.

Hlavní indonéské a zahraniční banky v zemi :

Indonéské banky: 1. Bank Central Asia Tbk 2. Bank Mandiri 3. Bank Danamon Indonesia Tbk 4. Bank Panin Tbk 5. Bank Lippo Tbk 6. Bank Negara Indonesia Tbk 7. Bank Niagara Tbk 8. Bank Rakyat Indonesia

Zahraniční banky: 1. Bank of Tokyo-Mitsubishi, 2. Citibank NA, 3. Deutsche Bank, 4. ABN AMRO Bank, 5. Bank Societe Generale Indonesia, 6. HSBC, 7. JP Morgan Chase Bank, 8. Standard Chartered Bank

2.4 Daňový systém

Na jedné straně je indonéský rozpočet pod neustálým tlakem a zvyšování daní je pro vládu nezbytné z důvodu zajištění příjmů potřebných pro výstavbu infrastruktury a zvýšení ekonomické dynamiky. Na straně druhé je skutečnost, že místní voliči jsou velmi senzitivní na růst cen základních komodit, na kterých se zvýšení daní nutně projevuje. Další hlavní problém spočívá v nedostatečném zajištění výběru daní. Podle odhadů zhruba polovina Indonésanů v plné míře řádně neplní svoji daňovou povinnost. V roce 2016 vyhlásila vláda opokovanou daňovou amnestií, mající motivovat plátce k registraci k daňové povinnosti výměnou za promlčení neplnění daňové povinnosti v předchozích letech. Jiné údaje udávají, že až 65–70 % indonéské pracovní síly je zaměstnáno mimo oficiální ekonomický sektor. Jedná se většinou o málo placená pracovní místa orientovaná na služby, kde pracovníci neplatí žádné daně. Daň z příjmu: 25 % na veškeré příjmy (běžná sazba) 5 % nižší, než běžná sazba se vztahuje na společnosti s ručením omezeným, které mají alespoň 40 % svých akcií k obchodování na burze cenných papírů, 50

% odečtení z běžné sazby se vztahuje na společnosti s hrubým obrátem do 50 mld. IDR. DPH (daň z přidané hodnoty): Současná sazba je 10 %. Srážková daň (pro platby rezidentů) 15 % na úroky, dividendy a licenční poplatky 2 % na služby. Srážkové daně se považují za zálohy na daň z příjmu právnických osob. 10 % na územní a stavební pronájmy (konečné zdanění) Srážková daň (pro platby nerezidentů) 20 % v souladu s vnitrostátním právem, ale tato daň může být snížena použitím ustanovením daňové smlouvy nebo osvobozením od daně za služby, které vykazují zisk. Individuální daň následující progresivní sazby jsou účtovány do zdanitelného příjmu za rok Do 50 mil. IDR, daňová sazba je 5 % Od 50 mil. IDR do 250 mil. IDR, daňová sazba je 15 % Od 250 mil. IDR do 500 mil. IDR, daňová sazba je 25 % Více než 500 mil. IDR, daňová sazba je 30 %. Daňová ztráta Může být uplatněna po dobu 5 let

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

EU je pro Indonésii jedním z klíčových obchodních partnerů. Evropský export byl před krizí COVID-19 dlouhodobě na vzestupu, přesto je vzájemný obchod dlouhodobě v červených číslech.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	8 901,8	9 409,6	7 244,7	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	14 997,2	14 363,3	13 397,8	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	6 095,3	4 953,6	6 153,1	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Český export do Indonésie v posledních letech úspěšně roste. Skokový růst v roce 2019 pak vydržel na obdobné úrovni i v krizovém roce 2020. Saldo vzájemné bilance je dlouhodobě v neprospěch ČR. Svůj podíl na tom mají i obchody (re-exporty) jdoucí přes třetí země (zejména Singapur), které česká statistika nezapočítává.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	2,9	4,7	4,4	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	7,5	8,3	8,7	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	4,5	3,6	4,3	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Vztahy Indonésie a EU nejnověji upravuje vzájemná Dohoda o partnerství a spolupráci, která se dotýká řady oblastí včetně obchodu, životního prostředí, energetiky, vzdělání, vědy a techniky, migrace a boje proti terorismu. Podepsána byla v listopadu 2009 a v platnost vstoupila 1. 5. 2014.

Formálně od roku 2014 a intenzivně v posledních třech letech intenzivně probíhají expertní kola jednání dohody CEPA (Comprehensive Economic Partnership Agreement) mezi EU a Indonésií, která poskytne nový rámec obchodní interakce. Odhaduje se, že uzavření CEPA by umožnilo navýšení indonéských vývozů do EU až o 1.1 mld. USD a rovněž umožnilo větší příliv evropských investic do Indonésie. Naopak neuzavření dohody může vést i ke ztrátě již existujících preferenčních výhod a znamenat až 20% propad ve vzájemné obchodní výměně a

přinést Indonésii ztrátu ve výši 4 mld. USD kvůli kompetitivním znevýhodnění Indonésie v důsledku skutečnosti, že sousední země regionu obdobnou dohodu již s EU uzavřely anebo o ní jednájí.

Smlouvy s ČR

Pro bilaterální obchodní spolupráci tvoří smluvní základnu: Dohoda o zamezení dvojímu zdanění z roku 1994, v platnosti od 26. 1. 1996. Dohoda o podpoře a ochraně investic z roku 1991, v platnosti od 21. 6. 1999. Dohoda o hospodářské spolupráci z roku 2007, v platnosti od 6. 6. 2008.

3.3 Rozvojová spolupráce

Indonésie je příležitostným příjemcem české rozvojové a humanitární pomoci. Indonésie nepatří mezi prioritní nebo projektové země české rozvojové pomoci, což limituje realizaci aktivit v dané oblasti. Návazně na ničivé pohromy v roce 2018 na Lomboku a na Sulawesi proběhly v roce 2019 projekty s podporou české humanitární pomoci zaměřené na obnovu škol na Lomboku a rozvoje komunitních zdravotnických center na Sulawesi. V roce 2019 byl v oblasti Severní Sumatry realizován malý lokální projekt rozvojové pomoci zaměřený na podporu farmářů a environmentálně udržitelného přístupu k přírodě a krajině. Vítanou novinkou je tak spuštění rozvojových B2B projektů České rozvojové agentury v roce 2016, o které je v souvislosti s Indonésií velký zájem. V roce 2019 byly realizovány dva projekty a pro rok 2021 se počítá s jedním.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Ve střednědobé perspektivě existují v Indonésii pro české exportéry významné příležitosti v oblasti rozvoje infrastruktury (dopravní, energetická), sektoru zdravotnictví a specifické možnosti pak v oblasti obranného průmyslu. S ohledem na tyto obory přináší COVID-19 určité otazníky ohledně možného zpomalení nebo omezení státních investic do relevantních oblastí. To se netýká zdravotnictví, kde naopak současná situace přináší přirozené oživení a zájem o intenzivní rozvoj a zvýšení kvality a kapacit zdravotnické péče. Přes případné přibrzdění státních projektů a akvizic v dalších uvedených oblastech, které se zřejmě minimálně v rámci letošního roku krize nějak dotkne, se i nadále jedná o oblasti, ve kterých se nabízí významné příležitosti. Omezení kontaktů a izolace způsobená pandemií také posílila rozvoj digitálních technologií a e-commerce, které se také nabízí jako krizí posílená oblast příležitostí.

Dopravní průmysl a infrastruktura: Dopravní infrastruktura země potřebuje rozsáhlou modernizaci prakticky ve všech oblastech – silnice, železnice, letiště, městská doprava. Spolu s růstem ekonomiky a životní úrovně obyvatel se nejen navýšily počty automobilů a motocyklů, ale také jasně ukázala poddimenzovanost infrastruktury. Ve snaze řešit situaci probíhá v zemi řada projektů na celostátní i lokální úrovni. Aktuálně probíhá výstavba železničních a dálničních koridorů napříč hlavním ostrovem Jáva a v plánu jsou další velké projekty, z nichž mnohé jsou nicméně v realizační fázi zpožděny. Řešení prakticky krizové situace městské hromadné dopravy je jednou z hlavních priorit (nejen) hlavního města. V metropoli Jakartě byl v roce 2019 otevřen první úsek trasy metra, na který naváže další a dokončuje se i trasa návazné příměstské nadzemní kolejové dopravy. Městská hromadná doprava se bude dále rozvíjet návazně na tyto páteřní linky. Potřebný je rovněž systém na výběr elektronického jízdného a mýtný systém. Velké příležitosti nabízí i sektor civilního letectví, a to jak v oblasti budování letišť, tak i dodávkách letecké techniky. Strukturálními novinkami z období pandemie COVID-19, byť přijaté nikoli pouze kvůli ní, je usnadnění aktivit zahraničních subjektů díky legislativním změnám (tzv. Omnibus Bill) a opatření na podporu zahraničních investic související se zřízením svěřenského fondu na financování nové infrastruktury.

Energetický průmysl: Indonésie vyhlásila ambiciózní plán navýšení energetické produkce v letech 2020–2025 o 35 tis. MW. Neméně ambiciózním cílem je podíl 23 % z celkového objemu v zemi vyrobené energie z obnovitelných zdrojů v roce 2025. Přestože se aktuálně ukazuje, že čísla o celkové potřebě výrobních kapacit budou redukována, jde i nadále o velmi zajímavý segment. O to více, že aktuálně lze zaznamenat určitý trend směřující od klasické „velké“ energetiky opět k menším, ekologickým způsobům výroby energie. Země velmi slibně vnímá například geotermální zdroje. Nemalý podíl by měly tvořit i vodní elektrárny, tedy oblast s tradičně silným know-how českých firem. Uplatnit se mohou i solární a větrné technologie, zejména v kombinaci s ukládáním energie v bateriích. Velkým trendem je v Indonésii i téma „waste to energy“, tedy výroba energie z odpadu. Hlavním zdrojem elektrické energie budou v Indonésii i nadále tepelné elektrárny, protože země disponuje značnými zásobami relativně kvalitního uhlí. Průběžně jsou vypisovány tendry na výstavbu nových elektráren formou EPC stejně tak jako formou IPP. České firmy mohou najít uplatnění v obou těchto modelech.

Obranný průmysl: Obranný rozpočet země v posledních letech roste v souvislosti s koncepcí současné vlády, usilující o modernizaci armády. Výdaje na modernizaci armády rostou, a přestože v poměru výdajů k HDP patří Indonésie i nadále v rámci regionu spíše k podprůměru, nominálně jde bezesporu o zajímavý trh. Vláda si je vědoma relativní zaostalosti ve výzbroji indonéské armády v porovnání s některými sousedy a hodlá tento problém řešit zásadní obnovou a rozšířením armádní výzbroje a výstroje. Specifikem Indonésie spočívá ve snaze neorientovat se v dané oblasti jedním směrem a vyhnout se tak závislosti. Kombinuje proto z uvedeného důvodu například vojenskou techniku USA a Ruska a ze stejného důvodu preferuje v případě kompatibilní a kompetitivní nabídky k uvedeným silným zbrojařským zemím, ty, které touto optikou nevnímá jako alternativní a nerizikové. Zařízení české (československé) provenience má v zemi určité renomé a tradici, na kterou lze navázat. Mezi perspektivní oblasti z pohledu českého obranného průmyslu patří ruční zbraně, munice, pozemní technika včetně

vozidel, letecká technika (transportní a výcvikové letouny), nebo pokročilá elektronika.

Zdravotnický a farmaceutický průmysl: Na počet obyvatel velmi poddimenzované a relativně zaostalé zdravotnictví prochází v poslední dekádě značným rozvojem. Zatímco v roce 2004 bylo v Indonésii 1 246 nemocnic, poslední dostupné údaje již hovoří o počtu 2813 nemocnic v zemi, z toho 63 % soukromých. Růst počtu nemocnic a zdravotnických zařízení se ještě zintenzivnil po zavedení všeobecné zdravotní péče a souvisí pochopitelně i se stoupající životní úrovní obyvatel země. Poměr nemocničních lůžek k počtu obyvatel je i nadále hluboko pod průměrem v rozvinutých zemích. Z pohledu obchodních příležitostí je podstatné, že 80 % veškerého zdravotnického a laboratorního zařízení používaného v Indonésii pochází z dovozu. V rámci opatření proti COVID-19 země vybudovala nové nemocniční kapacity v řádech několika tisíců lůžek a intenzivně se zajímá jak o dovoz zdravotnické techniky, tak i o spolupráci při její výrobě.

<https://www.businessinfo.cz/navody/indonesie-mapa-oborovych-prilezitosti-perspektivni-polozky-ceskeho-exportu/>

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Různorodost má Indonésie zakotvenu ve své podstatě souostrovního státu složeného z více než sedmnácti tisíc ostrovů ležících ve třech časových pásmech a obydlených čtvrt miliardou obyvatel různých etnik a náboženství. Zdánlivě nesourody a pestrobarevný konglomerát však pevně spojuje soudržnost s indonéskou státností, kterou nejlépe vyjadřuje krédo země „Bhinneka Tunggal Ika“ překládané do angličtiny jako „Unity in Diversity“, a v češtině znamenající „jednota v různorodosti“. Z pohledu businessu je centrálním místem ostrov Jáva (140 mil. obyvatel na 130 km²), na kterém se koncentruje velká část ekonomických aktivit a kde leží i metropole Jakarta, která je centrem obchodu a financí.

4.2 Oslovení

I když z našeho pohledu Indonésané používají „jakoby“ křestní jména a i zahraniční partnery tak proto často oslovují křestním jménem, nejde v žádném případě o tykání a oslovení by tak vždy mělo být spojeno s titulem pan nebo paní, případně anglicky Mr. (nebo uctivěji Sir) a Ms. Eventuálně je možné se blýsknout místním „Pak“ (vyslovuje se s neznělým „k“ jako Pa[k]) respektive „Ibu“ v případě dámy. Rozhovor by měl začít osobním seznámením, vyjasněním/akceptováním rolí na vlastní, ale především na partnerské, indonéské straně, kde je vždy nějaká hierarchie přítomna. Většinou je seniorita zjevná z věku, případně pak ze zřejmých projevů úcty, která je projevoována nejdůležitější osobě. Je dobré si udělat předem představu, o tom, kdo je kdo, nicméně většinou je možné to i vyzorovat z chování partnerů. Je dobré začít rozhovor neobchodním, osobním tématem, např. sdělit své (pochopitelně pozitivní) dojmy nebo zkušenosti s Indonésií, říci něco o sobě (své rodině), popřípadě se na obdobné zeptat partnera rozhovoru. Důležité je dát najevo, že existuje skutečný zájem o osobu partnera a ne jen o vlastní byznys a související finanční, logistické a technické otázky.

4.3 Obchodní schůzka

Indonésie je převážně muslimská země. Při plánování cesty do země za účelem jednání, nebo pozvání partnerů je třeba mít na paměti, že v průběhu postního měsíce Ramadánu a následného týdne oslav (proměnlivé datum; 12.4.-19.5. v roce 2021) je pravděpodobné, že aktivity a dostupnost partnerů budou omezeny a pokud možno, je lepší se tomuto období vyhnout. Obchodní jednání v Indonésii nemá striktně vymezené časy a může k němu dojít více méně v kteroukoli denní (i pozdě večerní) dobu. Problémem ale jsou z našeho pohledu časté změny a rušení dojednaných schůzek, respektive nečekaná absence nebo zpoždění příslíbených rozhodujících osob. To je dáno z části i složitou dopravní situací, která přirozeně způsobuje i několikahodinová zpoždění, respektive nutnost zrušit již domluvenou schůzku s poukazem na „dopravní zácpu“. Tato zdánlivě objektivní výmluva je ale také snadno zneužitelná ke změně plánů a prioritizaci jiného programu a bývá tak i skutečně relativně často využívána. V neposlední řadě měnění programu a času schůzek slouží pro zdůraznění významu a ceny času partnera, který např. „musel náhle někam odletět“...nejlépe na schůzku s někým velmi významným. Zároveň jde v jistém směru také o testování zájmu a výdrže zahraničního partnera, často i v situaci, kdy ten třeba již má naplánován zpáteční let domů a musí měnit plány, pokud se má klíčové jednání uskutečnit v novém termínu. V případě skutečně důležitého jednání pak stojí za zvážení, zda na změny svého programu přistoupit, či nikoli. Každopádně je ale třeba reagovat bez emocí a hrát hru, že důvody zpoždění nebo změny jsou zjevně chápány jako pravdivé a pochopitelné.

Indonésané se rádi smějí a mají smysl pro humor. Nicméně český humor je poměrně specifický a není vždy (nejen) v Indonésii chápán, respektive může být i zavádějící a v krajním případě může partnera minimálně uvést do nejistoty, anebo dokonce urazit. Sarkasmus, černý

humor a obdobné kategorie je proto vhodnější minimálně ponechat na později, kdy již partner nabyde určitou důvěru a nebude vztahovat tyto projevy humoru na svou osobu. Indonésané jsou hrdí na svou zemi, kulturu a stejně tak navenek ctí a respektují své představitele a různorodost náboženství, a to i v případě, že vnitřně nejsou třeba zcela ztotožnění s některými politiky a preferují své konkrétní náboženství. Daná témata by tak měla být pro cizince, především v úvodních konverzích, spíše upozaděna a určitě pak tabu ve smyslu kritiky a vynášení nějakých kategorických stanovisek. Potenciálně senzitivním tématem může být i koloniální minulost země. To samozřejmě neznamená, že by neměl cizinec projevit zájem (osvědčit znalost a přehled) o politiku a historii země nebo znalost tématu související s náboženstvím. Vždy je třeba odhadnout, kdo je na straně partnera nejdůležitější osobou. Nemusí to být nutně ten, kdo hovoří – seniorní osoba může dávat najevo svou důležitost tím, že neřeší detaily obchodu, anebo (což nezdívka bývá) nemusí být příliš znalá angličtiny. I v této situaci je nutné sice konverzovat s osobou, která se třeba stane hlavním koordinátorem pozdějšího praktického byznysu, ale nepřehlížet hlavní osobu, mluvit směrem k ní, zdravít a loučit se s ní jako s první, eventuálně jí předat dar. Dárky rozhodně Indonésany neurazí. V případě alkoholu je ale třeba mít jistotu, že partner dar ocení a nebude dar brát jako urážku nebo určité zpochybnění své (muslimské) víry. Mnozí Indonésané (nejen nemuslimové) se rádi alkoholu napijí a vhodnost takového daru není vůbec vyloučena, nicméně pokud existuje jakákoli pochybnost, je lepší se alkoholu vyhnout, případně jej ponechat na pozdější příležitost.

Jídlo hraje pro Indonésany ústřední úlohu. Není tak nic neobvyklého, že během jednání padne dotaz na zájem o občerstvení, případně toto je rovnou doneseno (například při návštěvě kanceláře partnera). Vztah Indonésanů k jídlu vystihuje úsloví „makan dulu“ (nejdříve jídlo/nejdůležitější je jídlo). Pokud je zmíníte při uvedené situaci, kdy partner vyzve k jídlu, bezpochyby odpoví souhlasným tónem a úsměvem a Vy získáte zasloužené body. Ze stejného důvodu není dobré nechat Indonésany hladovět (minimálně je zdvořilé nabídnout), pokud je úloha hostitele spíše na Vaší straně. V pozdější fázi budování partnerství jsou společné obědy nebo večere nezbytnou součástí. Pravidlem je, že zvoucí osoba pořádá takovou akci ve své režii. Indonésané se rádi pochlubí dobrou a někdy (nikoli však nezbytně) i drahou restaurací se specialitami indonéské kuchyně. V případě opačné návštěvy je potřeba počítat s recipročním očekáváním. V případě muslimů je nutné pamatovat na možné halal restriktce v jídelníčku (alkohol, vepřové – pozor na malé kousky vepřové šunky v polévce nebo na pizze apod.).

V oblékání jsou minimem a zcela nezbytné dlouhé kalhoty a pevné kožené boty. Košile může být při méně formálních příležitostech i s krátkým rukávem (v Indonésii je po celý rok teplo a vlhko). Při významnějších schůzkách je dobré doplnit i sako eventuálně kravatu, ale do restaurace není nezbytné. I s ohledem na klimatické podmínky se v Indonésii jako tradiční společenský oděv etabloval tzv. batik – batikovaná pestrobarevná košile. Batik je považován za společensky plnohodnotně adekvátní a odpovídající obleku a jeho nošení je navíc s ohledem na klima poměrně pohodlné. I cizinec může batik použít a navíc tím prezentovat uznání místní kultury. Nicméně i batik se musí umět nosit a existuje celá škála módních a cenových nuancí. Místní dobře pozná, zda jde o laciný výrobek (který nosí jeho řidiči) anebo zda jde třeba o kus v hodnotě několik tisíc Kč.

4.4 Komunikace

Komunikace s Indonésany je kapitolou sama pro sebe. Většinu zásadních záležitostí, zejména v rámci navazování spolupráce je skutečně potřeba domluvit osobně a distanční komunikace většinou nepovede efektivně k cíli. Často jsou však na schůzky delegováni zástupci bez rozhodovacích kompetencí. Uskutečnit se tak třeba sice zajímavý a zdánlivě slibný rozhovor, který ale nemá žádný další faktický vývoj, respektive jen možná otevírá cestu k další schůzce na vyšší úrovni. Nicméně i pokud se již dostanete do osobní komunikace s adekvátně postavenou osobou, dochází často k odlišné interpretaci jeho výsledků. Zatímco zahraniční partner často odchází s pocitem dosažené konkrétní dohody a příslibu návazných kroků, místní jej může chápat jen jako počáteční seznamovací konverzaci. Co se týká distanční komunikace, Indonésané nemají příliš v oblibě e-mail. Často se tak stává, že na email přichází odpověď pozdě, nebo vůbec. Naopak mají v oblibě komunikaci skrze aplikace na svých smart telefonech. Bez WhatsApp v Indonésii nelze fungovat. Navázání slibná komunikace a získání přístupu k partnerovi tak není předání vizitky (tu mnozí ani nemají, nebo nedávají), ale získání jeho WA kontaktu. Při komunikaci s cizincem se předpokládá využití angličtiny a místní strana si většinou zajistí alespoň jednoho mluvčího v případě, že ostatní angličtinu neovládají. V odlehklých regionech může být situace se zajištěním takového mluvčího složitější.

4.5 Doporučení

Přestože se na první pohled zdají být usměvaví, bezprostřední a úslužní, jsou Indonésané v rámci společenských a pracovních interakcí v určitém směru formalističtí a kladou velký důraz na hierarchie a úctu ke společenskému postavení. To neznamená, že by osobní, respektive obchodní styk s nimi probíhal bez úsměvů, nebo přátelských (a později) kontaktních projevů. Je však nutné, aby bylo jasné, že úcta a hierarchie jsou chápány a partner byl bezpečně konformní, že je mu dáвана pozornost a vážnost, kterou zaslouží. A pokud je úcty i o trochu více, není to na škodu, zatímco naopak tomu být nikdy nesmí. Později po bližším seznámení a navázání důvěry, pak často poměrně plyně přechází k důvěrnějším, přátelským a neformálním projevům a způsobům.

Základem networkingu v Indonésii je získání správného kontaktu, který uvede cizince do místního prostředí a představí jej dalším osobám ze svého kruhu. Problémem je, že většina osob, na které v rámci prvních aktivit narazíte, se bude vychloubat, koho všeho zná. To nemusí být nepravda (v Indonésii se v byznysu zná skutečně každý s každým). Otázkou ale je, zda má osoba skutečný přístup ke klíčovým kontaktům a poskytne dobrou a věrohodnou referenci. Indonésané mají v oblibě golf, který tak obecně představuje velmi dobrou platformu pro

networkingové aktivity.

4.6 Státní svátky

Státní svátky v r. 2021:

1. 1. Nový rok

12. 2. Čínský Nový rok

22.3. Nanebevzetí proroka Mohameda

14. 3. Den ticha

2. 4. Velký pátek

1. 5. Svátek práce

12.-14.5. Idul Fitri (konec postního měsíce ramadánu a k tomu vládou vyhlášené další volné dny

26.5. Vesak (Buddhův den)

1.6. Den Pancasila

20.7. Hari Raya Adha

10.8. Maharram (Islámský nový rok)

17. 8. Den nezávislosti – Značí začátek revoluce proti Nizozemsku v roce 1945

19. 10. Narození proroka Muhammada

24.-25. 12. Vánoce

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Čtvrtmiliardový indonéský trh, bohatnoucí střední třída a modernizující se ekonomika s vysokým tempem růstu poskytuje celou řadu možností a příležitostí napříč obory a sektory. Úspěch nicméně není zaručen a hlavním předpokladem v praxi je koncepční rozhodnutí se rozvoji aktivit v Indonésii cíleně a dlouhodobě věnovat a připravenost do tohoto rozvoje investovat nejen finance, ale i čas a v neposlední řadě osobní nasazení. Byznys s Indonésií nelze dělat na dálku, zemi je nutné si prožít, osobně poznat. Pomocí pro získání rychlého a efektivního prvního rozhledu může oficiální návštěva s podnikatelským doprovodem, projekt ekonomické diplomacie –PROPED, individuální cesta s podporou ZÚ/CzechTrade. Do země je potřeba se vracet a je spíše nepravděpodobné, že úspěch přinese první návštěva nebo první schůzka – různá percepce výsledku na obou stranách. Klíčem úspěchu je nalezení spolehlivého místního partnera (distributora, společníka). Osobní vklad je nezbytný a partnerství je třeba vypěstovat a pečlivě opečovávat i v personální rovině. Místní prostředí a spletitá byrokratická džungle měnících se předpisů fakticky vylučuje možnost, že by si zahraniční subjekt poradil v zemi pouze svými silami a prostředky. To platí jak o korporátním vstupu, tak při distančním obchodování, protože distribuce na trhu, celní a dovozní systém a další klíčové oblasti vyžadující licence, znalosti a v neposlední řadě kontakty. Zapojení místního subjektu - poradce, partnera, distributora - je v praxi nezbytné. Právní a auditorská rada při vytváření korporátní základny respektive nastavení přítomnosti na trhu může předejít velkým problémům v budoucnosti (neshoda s místním partnerem, exklusivita distributora). Mandatorní úlohu místního subjektu může nahradit profesionální služba (nominee services). Zároveň je při volbě kontaktu mít na paměti, že zdánlivě ideální partner, který již aktivně působí v daném oboru, může být již propojen s konkurenty a nemusí mít nezbytný zájem pouze na rozvoji jednoho projektu.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Většina indonéských výrobců a obchodníků smí prodávat své zboží a výrobky komukoliv, za vzájemně odsouhlasené ceny. V případě zahraničního subjektu musí vlastní prodej, distribuce a poprodejní služby probíhat přes indonéského zástupce, v některých oborech přes výhradního zástupce. Firmy se zahraničním kapitálem, vyrábějící v Indonésii, mohou své výrobky volně prodávat na místním trhu, vyvážet a volně působit v distribuci a ve velkoobchodě. Výrobní firmy si smí svobodně vybírat své výhradní zástupce. Pozice výhradního zástupce/distributora je relativně dosti silná a všeobecně je obchodní komunitou respektována.

Zahraniční firma si může zřídit reprezentaci se souhlasem ministerstva průmyslu a Ministerstva obchodu ve kterékoliv indonéské provincii. Reprezentace nesmí vstupovat do přímých obchodů, podepisovat kontrakty, inkasovat a podílet se na jiných obchodních aktivitách. Zahraniční firma je zpravidla velmi těsně provázána s indonéským importérem a dohromady fungují jako jednotná společnost. Volba správného partnera je pro zahraniční firmu klíčem k úspěšné obchodní expanzi. Většina indonéských importérů je zaměřena multi-oborově. Ke zřízení reprezentace v Indonésii musí zahraniční společnost pověřit indonéskou firmu, indonéského občana nebo cizince. Mezi náležitosti vlastního právního ustavení reprezentace patří: 1) dopis o záměru (Letter of Intent) a pověřovací dopis (Letter of Appointment) adresovaný velvyslanectví nebo GK Indonésie; 2) referenční dopis velvyslanectví nebo konzulátu; 3) odevzdání těchto dokumentů Ministerstvu průmyslu a Ministerstvu obchodu Indonéské republiky. Je možno zřizovat regionální reprezentace pro další dvě nebo více zemí ASEAN, kompetentním státním orgánem je v tomto případě BKPM (Národní rada pro koordinaci investic).

Mezi další obvyklé způsoby proniknutí na indonéský trh patří franchising, licence, join-venture nebo založení indonéské firmy. Založení pobočky (branch office), vyjma poboček zahraničních bank, není obvykle povolováno. Řešením pro zahraniční korporace je založení společnosti se zahraniční účastí tzv. PMA. Nevýhodou přitom jsou poměrně vysoké kapitálové požadavky týkající se jak vlastního kapitálu, tak i závazku realizace investic v průběhu dalšího období. Navíc jsou některé obory podnikání pro firmy se zahraniční účastí zapovězené. V praxi bývá dále využívána možnost založení indonéské společnosti tzv. PT, v jejímž případě je zahraniční vlastník reprezentován indonéským subjektem. S tímto postupem jsou logicky spojena určitá rizika, která je možné z části ošetřit využitím služby nominee services.

5.3 Marketing a komunikace

S raketově rostoucí digitalizací indonéské společnosti, probíhající z velké části prostřednictvím smart phonů a posunu obchodně-marketingových aktivit do on-line se dominantními nástroji stávají média jako instagram, facebook apod. Webové stránky naopak příliš oblíbené respektive efektivní nejsou právě kvůli připojování většiny obyvatel primárně přes mobilní telefon. Při propagaci nových výrobků je dále vhodné využít místní média, zvláště v oblastech, kde se koncentruje kupní síla Indonésie, tedy na Jávě. Nejúčinnější je televizní reklama, především díky potenciálu zasáhnout cílovou skupinu cca 150 mil. diváků. Vedle státní televizní stanice vysílá řada soukromých a regionálních stanic. Reklama prostřednictvím zásilkových/poštovních služeb bývá relativně účinná v závislosti na kvalitě seznamu adresátů, je ale vhodná jen pro určitých druh zboží. Firemní prezentace při výstavách je na dosti vysoké úrovni, běžné je používání nejmodernější PC techniky, audio a LCD projekce. Pro prezentaci výrobků na výstavách se jednoznačně doporučuje vystavovat funkční exponáty, případně alespoň makety (standardně nelze indonéského zákazníka zaujmout tzv. panelovou prezentací).

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Obecně je ochrana duševního vlastnictví na místním trhu spíše hodnocena jako spíše slabá, respektive rizika jako vyšší. Při vstupu na trh je tak vhodné danou oblast ošetřit s podporou místních právních poradců. I tak je ale nutné počítat s riziky a zejména složitou vymahatelností práv.

V souvislosti s faktem členství Indonésie ve WTO (od 1. 1. 1995) vláda v průběhu uvedla v platnost 6 zákonů týkajících se ochrany duševního vlastnictví:

Zákon č. 12/2001 týkající se Dodatku k Zákonu č. 6/1982 o autorských právech, dále upraveném v Zákoně č. 7/1987.

Zákon č. 14/2001 o patentech. Zákon č. 15/2001 o ochranných známkách.

Zákon č. 30/2000 o obchodních tajemstvích.

Zákon č. 31/2000 o průmyslovém designu.

Zákon č. 32/2000 o designu integrovaných obvodů.

Podrobné informace k problematice duševního vlastnictví:

South-East Asia Intellectual Property SME Helpdesk

Directorate General of Intellectual Property Right

5.5 Trh veřejných zakázek

Řada projektů v minulosti byla dojednána bez vypsání příslušného výběrového řízení. Důvodem je, že všechny tyto projekty byly obvykle vázány na státní finanční podporu dodavatelské země. Veřejné zakázky obvykle zadává vláda, která pověří místní orgán státní správy nebo státní podnik. S postupující decentralizací roste autonomie místních samospráv a množství finančních prostředků, které mají pro účely veřejných zakázek k dispozici. O transparentnosti a korektnosti výběrových řízení, v zemi s neúměrně vysokou mírou korupce, lze s úspěchem pochybovat. Skutečnost, že je vypsán tendr zpravidla signalizuje, že hlavní parametry budoucího obchodu již byly dojednány a šance na uplatnění jsou v této fázi často již minimální.

Některé veřejné obchodní soutěže jsou financovány ADB (Asijskou rozvojovou bankou) a IBRD (Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj). Obchodních soutěží se mohou zúčastnit pouze firmy z členských zemí. Jelikož ČR není členem ADB, mohou se české firmy takto vypisovaných tendrů zúčastnit pouze v konsorciu s indonéským partnerem nebo se společností, která pochází z jedné z 56 členských států. Kvalitní indonéský obchodní partner je nutností nejen pro možnost reálného zisku konečného kontraktu, ale i současně pro administrativní zpracování náležitostí

spojených s účastí ve výběrovém řízení.

Účastníci obchodních soutěží musí obvykle splňovat podmínku několikaleté praxe v oboru a předložení bankovní záruky ve výši 2 % hodnoty kontraktu. U některých projektů je přímo vyžadována společná účast zahraniční a indonéské firmy. Tendry financované výše uvedenými bankami jsou organizovány v souladu s obecnými pravidly těchto institucí, která jsou volně dostupná.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Efektivita a a činnost justice je na nízké úrovni, což přináší ve svém důsledku velkou nejistotu do oblasti vlastnických práv a obchodních smluv. Šance na právní vymáhání jsou nízké, korupce v soudním systému je značná a alespoň prozatím je běžným jevem. V obchodní sféře dominuje obchodní a občanský zákoník. Občanský zákoník upravuje kupní smlouvu a vztahy s ní související. Spory v zahraničním obchodě lze řešit arbitráží, takovou možnost je však třeba smluvně ošetřit. Indonésie je vázána arbitrážními pravidly UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law), tzn., že zahraniční firmy využívají možnost arbitráže v Indonésii pod dohledem UNCITRAL. V každém případě je ale v Indonésii vždy nejlepším řešením mimosoudní urovnání sporu. Indonésie je také signatářem Konvence o uznávání a vynucování arbitrážních výroků podepsané v New Yorku v r. 1958. Indonéské soudy nejsou právně vázány k vynucování soudních rozhodnutí české justice, vzhledem k absenci mezistátní smlouvy o uznání a výkonu soudních rozhodnutí. Vymahatelnost práva může být v Indonésii dlouhodobějším a složitým procesem a pozice zahraničního subjektu většinou není v jeho rámci příliš silná. Obecné doporučení tak je minimálně v případě prvních obchodů s novým partnerem trvat na co nejsilnějším zajištění platby, ideálně na plné předplatbě. To platí o to více s ohledem na relativně časté případy podvodného jednání v podobě buď nezaplacení dodávky anebo naopak nedodání zaplaceného zboží. Sofistikovanost těchto podvodů může být i taková, že po prvních bezvadně plněných menších dodávkách "na zkoušku" nastoupí teprve u následného většího obchodu.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Pozn. Níže uvedené informace nezahrnují mimořádná opatření přijatá v souvislosti s pandemií COVID-19. Informace o nich naleznete na stránkách Zastupitelského úřadu ČR v Jakarta.

Indonéská republika zrušila vízovou povinnost pro občany České republiky, kteří hodlají zemi navštívit jako turisté a jejich pobyt nepřesáhne 30 dní. Pro vstup do Indonésie tak čeští občané nebudou potřebovat víza za předpokladu, že budou splňovat následující podmínky: účelem pobytu bude výlučně turistika; vstup na území Indonéské republiky se uskuteční na jednom z pěti mezinárodních letišť (Soekarno Hatta – Jakarta, Ngurah Rai – Bali, Kualanamu – Medan, Juanda – Surabaya, Hang Nadim – Batam) či jednom ze devíti mezinárodních přístavů (Sri Bintan Pura – Tanjung Pinang, Batam Center – Batam, Sekupang – Batam, Nongsa Terminal Bahari – Batam, Marina Teluk Senimba – Batam, Citra Tri Tunas (Harbour Bay) – Batam, Banda Bentan Telani Lagoi – Tanjung Uban, Banda Seri Udana Lobam – Tanjung Uban, Tanjung Balai Karimun – Tanjung Karimun); opuštění území se uskuteční přes jedno z 29 mezinárodních letišť, 88 mezinárodních přístavů či 7 pozemních přechodů doba pobytu nepřesáhne 30 dnů od vstupu na území. Tento druh pobytu nebude možné měnit a nelze jej ani prodloužovat. V ostatních případech (účel pobytu je jiný než turistika, doba předpokládaného pobytu přesáhne 30 dnů a nepřesáhne 60 dnů, vstup na území se uskuteční na jiném než v výše uvedeném hraničním přechodu) je nutný platný cestovní pas (min. 6 měsíců) s vízem.

Služební víza: Služební vízum je přiznáno cizím státním příslušníkům, nositelům služebních pasů pro jinou než diplomatickou práci v Indonésii. Pro pobyt do 30 dnů byla vízová povinnost pro služební a diplomatické pasy vzájemně zrušena. Žádosti o služební vízum musí být podány prostřednictvím indonéských diplomatických misí v zahraničí vyplněním příslušných registračních formulářů a přiložením: Vyplněný formulář žádosti o vízum Dvě 3,5 x 4,5 cm barevné fotografie nositele pasu. Originál pasu s minimální platností 6 měsíců ode dne podání. Diplomatičká nota potvrzující úkol jiné než diplomatické povahy.

Návštěvní vízum: Návštěvní vízum je přiznáno cizím státním příslušníkům, kteří navštíví indonéské území pro účely oficiální návštěvy, vzdělávání, sociálně-kulturní, turistické, podnikatelské, rodinné, nebo tranzitní. Požadavky na návštěvní vízum: Vyplnění vízového formuláře. Vízový formulář, ke stažení zde Platnost pasu musí být nejméně 6 (šest) měsíců. Ujistěte se, že máte nejméně 3 (tři) stránky v pasu volné k dispozici. Zvací dopis od strany v Indonésii (pokud existuje) Prohlášení banky, alespoň 2500 USD Zpáteční letenku nebo jízdenku do hostitelské země Jedna 3,5 x 4,5 cm barevná fotografie nositele pasu. Bílé pozadí. Návštěvní vízum může být vydáno na maximálně 60 (šedesát) dnů a může být prodlouženo Indonéským imigračním úřadem maximálně 5 (pět) krát s každým prodloužením po dobu 30 (třiceti) dnů.

Vízum po příjezdu: Seznam zemí s možností „víza po příjezdu“ (Visa on Arrival): Jižní Afrika, Alžírsko, USA, Argentina, Austrálie, Rakousko, Bahrajn, Holandsko, Belgie, Brazílie, Bulharsko, Česká republika, Kypr, Dánsko, Spojené arabské emiráty, Estonsko, Fidži, Finsko, Maďarsko, Indie, Anglie, Írán, Irsko, Island, Itálie, Japonsko, Německo, Kambodža, Kanada, Jižní Korea, Kuvajt, Laos, Lotyšsko, Libye, Lichtenštejnsko, Litva, Lucembursko, Maledívy, Malta, Mexiko, Egypt, Monako, Norsko, Omán, Panama, Francie, Polsko, Portugalsko, Katar, Čína, Rumunsko, Rusko, Saúdská Arábie, Nový Zéland, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Surinam, Švédsko, Švýcarsko, Tchaj-wan, Tunisko, Turecko, Východní Timor a Řecko

Povolení k vícenásobnému vstupu: Vícenásobné povolení ke vstupu je určeno pro ty, kteří pracují v Indonésii a chtějí na krátký čas navštívit Českou republiku. Upozornění: Povolení k vícenásobnému vstupu se uděluje pouze na základě povolení Generálního ředitelství pro imigraci v Jakartě, kde žadatel požádal před odjezdem z Indonésie na krátkou návštěvu České republiky. Mezinárodní letecké hraniční přechody: Bandung (Jáva) – letiště Husein Sastranegara Jakarta (Jáva) – letiště Soekarno Hatta a Halim Perdanakusuma Semarang (Jáva) – letiště Ahmad Yani Surabaya (Jáva) – letiště Juanda Surakarta / Solo (Jáva) – letiště Adisumarmo Yogyakarta (Jáva) – letiště Adisucipto Banda Aceh (Sumatra) – letiště Sultan Iskandar Muda Batam (Sumatra – ostrovy Riau) – letiště Hang Nadim Medan (Sumatra) – letiště Polonia Padang (Sumatra) – letiště Tabin Palembang (Sumatra) – letiště Sultan Mahmud Badaruddin II Pekanbaru (Sumatra) – letiště Sultan Syarif Kasim II Balikpapan (Kalimantan) – letiště Sepinggan Pontianak (Kalimantan) – letiště Supadio Makassar (Sulawesi) – letiště Hasanuddin Manado (Sulawesi) – letiště Sam Ratulangi Denpasar (Bali) – letiště Ngurah Rai Mataram (Lombok) – letiště Selaparang Kupang (západní Timor) – letiště El Tari Mezinárodní námořní přístavy: Jakarta (Jáva) – přístav Tanjung Priok Semarang (Jáva) – přístav Tanjung Mas Batam (Sumatra – ostrovy Riau) – přístavy Sekupang, Citra Tritunas, Nongsa, Marina Teluk Senimba a Batam Centre Belawan (Sumatra) – přístav Belawan Dumai (Sumatra – ostrovy Riau) – přístav Yos Sudarso Padang (Sumatra) – přístav Teluk Bayur Sibolga (Sumatra) – přístav Sibolga Tanjung Balai Karimun (Sumatra – ostrovy Riau) – přístav Tanjung Balai Karimun Tanjung Pinang (Sumatra – ostrovy Riau) – přístav Sri Bintan Pura Tanjung Uban (Sumatra – ostrovy Riau) – přístavy Bandar Bintan Telani Lagoi a Bandar Sri Udana Lobam Bitung (Sulawesi) – přístav Bitung Makassar (Sulawesi) – přístav Soekarno-Hatta Pare-Pare (Sulawesi) – přístav Pare-Pare Badung (Bali) – přístav Benoa Karangasem (Bali) – přístav Padang Bai Maumere (Flores) – přístav Maumere Kupang (západní Timor) – přístav Tenau Jayapura (Papua) – přístav Jayapura

Povolení k dlouhodobým pobytům podnikatelů, registraci firem a jejich zástupců v Indonésii zřizují zprostředkovatelské kanceláře. Účtované částky jsou sice vysoké, ale alternativou k využití prostředníka je obtížné jednání v byrokratické spleti místních úřadů, obvykle spojené s nestandardními platbami. Nižší indonéští úředníci navíc hovoří pouze indoněsky. Povolení k pobytu je nutné každý rok obnovovat.

Pro cesty do provincií Papua a Západní Papua je nutné speciální povolení (tzv. SKJ), kde je uvedeno číslo pasu, fotografie cestující osoby a jména měst a míst, která plánuje navštívit. Toto potvrzení vystavuje po příletu do provincie buď Imigrační úřad nebo policie. Novináři, kteří v Papui hodlají fotografovat, natáčet či psát reportáže, potřebují zvláštní povolení místních úřadů a této činnosti by měl odpovídat i typ uděleného víza.

Cizinci jsou povinni mít u sebe doklad totožnosti; krátkodobí návštěvníci cestovní pas, osoby s dlouhodobým pobytem na území Indonésie průkaz povolení k pobytu (tzv. KITAS). Držitelé KITAS jsou povinni být registrovaní u místního registračního úřadu Rukun Tertangga (RT) a oddělení místní policie, sledovat délku trvání platnosti povolení k dlouhodobému pobytu (a vstupních resp. výstupních víz) a včas žádat o jejich prodloužení. Krátkodobí návštěvníci jsou povinni sledovat délku platnosti návštěvních víz a v případě jejich nezbytného prodloužení o to včas požádat na příslušném pracovišti policie. Propadlá víza mohou být důvodem k zadržení, vymáhání pokut a k případnému vyhoštění a zákazu pobytu v Indonésii do budoucna. Nedodržení imigračních zákonů (např. pobyt v Indonésii po ukončení doby platnosti víza, pohyb v citlivých oblastech země bez příslušných speciálních povolení apod.) je trestné.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR v Indonésii jsou totožné s podmínkami zaměstnávání jiných cizinců. Zaměstnávání cizinců je povoleno v případě pracovních míst, která nemohou být obsazena domácí pracovní silou a za podmínky tréninku poskytovaného indonéské pracovní síle, která v budoucnu zaměstnaného cizince může nahradit. Obvykle nejsou žádné problémy při udělování povolení pro zahraniční manažery a techniky. Zahraniční zaměstnanci jsou klasifikováni do 4 skupin jako profesionálové, manažeri, supervizoři a technici/operátoři. Existuje seznam zakázaných profesí, kde zahraniční zaměstnanci teoreticky nesmí působit, např. v soudnictví, účetnictví či lidských zdrojích. Toto nařízení se ale běžně obchází klasifikací takového zahraničního pracovníka jako “technický poradce”.

Zaměstnávání místních sil v zahraničních firmách a kancelářích se řídí stejnými pravidly jako u indonéských firem. Při zaměstnání více než 10 místních pracovníků je zaměstnavatel povinen hradit místním pracovníkům tzv. JAMSOSTEK (Jaminan Sosial Tenaga Kerja – Employee Social Security System), který jako minimální pojištění zahrnuje pojištění v pracovní době při úrazu, smrti a minimální penzi. V Indonésii neexistuje veřejná sociální síť obdobná situaci v ČR.

5.9 Veletrhy a akce

V Indonésii probíhá každoročně několik desítek až stovek různých veletrhů na centrální i regionální úrovni. Veletrhy skutečně klíčové probíhají zejména v Jakartě na jednom ze dvou místních výstavišť - JIEX (Jakarta International Expo) a JCC (Jakarta Convention Center). I zde mají jednotlivé veletrhy různou úroveň, která se navíc může rok od roku výrazně změnit. Dochází poměrně často ke spojování několika oborových veletrhů a může se stát, že v aktuálním ročníku je sektor, který je předmětem zájmu návštěvníka upozádn ve prospěch jiných. Před rozhodnutím o návštěvě konkrétního veletrhu lze vždy doporučit konzultaci se Zastupitelským úřadem nebo CzechTrade Jakarta.

Aktuální souhrnná informace o připravovaných výstavách a veletrzích v Indonésii

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky

Embassy of the Czech Republic (Kedutaan Besar Republik Ceko)

Jalan Gereja Theresia 20, Menteng Jakarta 10350

Tel.: +62 (0) 8119245663-43

Konzulární pohotovost tel.: +62 811 1941 251

E-mail: jakarta@embassy.mzv.cz, commerce_jakarta@mzv.cz Web: www.mzv.cz/jakarta

Velvyslanec je akreditován též v Bruneji a na Východním Timoru.

Honorární konzulát České republiky Bali s působností provincie Bali a Nusa Tenggara Barat

Honorární konzul: Ida Gede Bagus Sidharta Putra

Jl. Danau Tamblingan No.47, Sanur, Kec. Denpasar Sel., Kota Denpasar, Bali

Tel.: +62-896-8773-3609

E-mail: bali@honorary.mzv.cz

Honorární konzulát České republiky Surabaya s působností provincie Východní Jáva, Střední Jáva a Zvláštní provincie Yogyakarta

Honorární konzul Mr. Hermawan Kartajaya

Raya Darmo Square R-8 Jl. Raya Darmo 54-56 Surabaya 60264, Indonesia

Tel.: +62-31-5621314 Fax: +62-31-5621316

E-mail: surabaya@honorary.mzv.cz

Honorární konzulát České republiky Makassar s působností provincie Jižní Sulawesi, Střední Sulawesi, Severní Sulawesi, Jihovýchodní Sulawesi, Východní Nusa Tenggara (ostrovy Sumba, Flores, Západní Timor), Moluky a Severní Moluky

Honorární konzul Mr. Alwi Hamu

Jl. Hertasning Raya No. 54 Makassar 90231, South Sulawesi, Indonesia

Tel.: +62-41-13661919, +62-41-13661910 Fax: +62-41-13661911

E-mail: makassar@honorary.mzv.cz

CzechTrade Jakarta

ředitel: Michal Sontodinomo, sontodinomo@czechtrade.cz

Tel.: + 62-21-2396112-3 (ext. line 37) Mob: +62-81213685048

Web: www.czechtrade-indonesia.com

Poštovní spojení: Embassy of the Czech Republic Jalan Gereja Theresia No.20 Menteng, 10350 Jakarta Pusat Indonesia

Cekindo Business International; realizátor PROPEA

AXA Tower 36th floor

Kuningan City, Jl. Prof. Dr. Satrio Kav. 18,

Kuningan Jakarta Selatan 12940, Indonesia.

+62 21 5010 1510, +62813 3355 7116

sales@cekindo.com

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Záchranka tel: 118, 119

MMC Hospital, Rasuna Said, Jakarta tel: 021-5273473

SOS Hospital. Pondok Indah, Jakarta tel: 021-7506001

Medikaloka Hospital, Rasuna Said, Jakarta tel: 021-5261118

Policie tel: 110

Hasiči tel: 113

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

MZV Indonésie www.kemlu.go.id

Státní tisková kancelář www.antara.co.id

Deník Jakarta Post www.thejakartapost.com

ASEAN www.asean.org

Adresy významných institucí

KADIN – Indonesian Chamber of Commerce & Industry

Menara KADIN Indonesia 29th Floor

Jl. H.R.Rasuna Said X-5 Kav 2-3 Jakarta 12950

Tel: +62-21-5274484-86 Fax: +62-21-5274486

E-mail: sekretariat@kadin-indonesia.or.id Web: <http://www.kadin-inonesia.or.id>

NAFED – National Agency for Export Development

Dharma Niaga Building 5th Floor Jakarta 10160 T

el.: +62-21-344 8164 Fax: +62-21-385 8850

E-mail: nafed@nafed.go.id Web: <http://www.nafed.go.id>

National Coordination Board for Investment

Gedung BKPM Jl. Jend. Gatot Subroto No. 44 Jakarta 12190

Tel.: +62-21-525 2008-520 4165 Fax: +62-21-522 7609

Web: <http://www.bkpm.go.id>

Asociace indonéských importérů GINSI (Gabungan Importir Nasional Seluruh Indonesia)

National Importers Association Oil Center Building 1st Floor Jakarta 10350

Tel.: +62-21-398 37 395 – 97 Fax: +62-21-398 37 394

Asociace indonéských vývozních podniků GPEI (Gabungan Perusahaan Ekspor Indonesia)

Indonesian Exporter Association Oil Center Building 1st Floor Jakarta 10350

Tel.: +62-21-398 37 395 – 97 Fax: +62-21-398 37 394